

moneo, at qua debetis et potestis sollicitudine vigiletis ad investigandos hæreticos, et inimicos sanctæ Dei Ecclesiæ, et a sanis mentibus, ne pestis hæc latius divulgetur, severitate qua potestis pro viribus extirpetis. Quoniam ut habebit a Deo dignæ remunerationis præmium, qui diligentius quod ad salutem commissæ sibi plebis proficiat fuerit executus, ita ante tribunal Domini de reatu negligentæ se non

A poterit excusare, quicumque plebem suam contra sacrilegæ persuasionis auctores noluerit custodire. Data octavo kalendas novembris, Nepotiano et Secundo (1) viris clarissimis consulibus.

(1) Facundo anno 336. At jam obierat Marcus ip-
sis nonis octobris ejusdem anni. *Octobris* substituunt
quidam et inter eos Sigonius lib. iv hist. occid. imp.
ut fucum faciant.

ANNO CHRISTI CCCXXVII-CCCLII.

SANCTUS JULIUS PAPA I.

NOTITIA HISTORICA, CRITICA ET LITTERARIA IN SANCTUM JULIUM PAPAM.

§ I. — DE VITA JULII PAPA I.

Ex libro pontificali Damasi papæ.

Julius, natione Romanus, ex patre rustico, sedit annos quindecim, menses duos, dies 18. Fuit autem temporibus Constantii hæretici, filii Constantini, a consulatu Feliciani et Maximini. Hic post multas

B tribulationes in exilio fuit mensibus decem, et post Constantii mortem, cum gloria reversus ad sedem beati Petri apostoli, fecit basilicas duas, unam juxta forum, et aliam via Flaminia; et cæmeteria tria, unum via Flaminia, aliud via Aurelia, et aliud via Portuensi. Hic constitutum fecit, ut nullus clericus

NOTE SEVERINI BINII.

Julius. Vigesima sexta die Octobris, anno Domini 336, qui est Constantini imperatoris ultimus, Julius, civis Romanus, pontificatum Ecclesiæ adeptus est. Cujus initio Constantinus imperator catholicæ et orthodoxæ fidei confessor e vita discedens, tres filios hosce, Constantinum, Constantium ac Constantem imperii sui hæredes reliquit; hoc iis moriturus præcipiens, ut Athanasium, quem non tam relegasset, quam sanguinolentorum hostium oculis ad tempus subtraxisset, tuto in pristinum locum ac dignitatem restituerent. Quam voluntatem patris Constantinus junior, Constantii permissu, executus fuit, ipsumque Athanasium cum reliquis exulantibus episcopis ac presbyteris sedibus suis et ecclesiis restituit. Quo facto, cum Ariani et Eusebiani hæresim suam succumbere viderent, non modo Athanasium novis calumniis onerarunt, verum etiam ipsam Nicænæ fidei formulam, omisso *Consubstantialis* nomine immutare, Ariique hæresim in ecclesiam introducere elaborarunt. Quod ut facilius expedirent, presbyteri alicujus Ariani, penes quem Constantinus magnus suasu sororis Constantiæ testamenti tabulas Constantio revertenti tradendas deposuerat, auxilio freti, principis ambitiosi gratiam et favorem impetrarunt, ac deinde catholicis episcopis, maxime vero Athanasio Alexandrinæ, Eustathio Antiochenæ, Paulo Constantinopolitanæ ecclesiæ episcopis bello atrocissimo indicto, cruenta tela et jacula in eos immittunt, calumnias novas comminiscuntur, habitisque desuper malignantium conventiculis, innocentes episcopos condemnatos sedibus suis exturbarunt, ac tandem vel exilio vel morte truculenta eosdem interemerunt, et, quod fœdissimum est, Nicænæ fidei symbolum, *Consubstantialis* nomine expuncto, malignose vitiarunt. Ad hanc injuriam a capite divini numinis et sponsæ illius Ecclesiæ propulsandam, Julius pontifex se talem exhibuit, ut omnis ejus pontificatus in fide Nicæna tuenda, et catholicis episcopis, maxime autem Athanasio, defendendis, consumptus

fuert. Quod patebit infra ex notis ad epistolas et concilia sub Julio habita.

Sedit annos 15, menses 2, dies 18. Qui anno Christi 332, pridie Idus Aprilis ex hac vita ad Dominum migravit, reperitur sedisse annis 15, mensibus 5, diebus 17. Ita Baronius, Vaticanos indices secutus, hic num. 1.

Quod Hieronymi chronic. Liberii ingressum refert in hunc annum, confirmat ea quæ paulo ante de Julii obitu diximus.

C *Hic post multas tribulationes in exilio fuit mensibus decem.* Julium pontificem pro exilibus episcopis, Athanasio, Marcello, aliisque pluribus restituendis, multos labores impendisse infra multis in locis patebit; ipsum vero aliquo tempore exilium sustinuisse, præter Platinam, errorem libri pontificali sequentem, nemo, quod sciam hætenus, asseruit. Quod ait post obitum Constantii ab exilio liberatum fuisse, nequaquam sustineri potest: omnes enim, quotquot sunt scriptores Christiani, sicut ex et gentilibus Amilianus, aperte scribunt, vivente adhuc et imperante Constantio, Liberium Romanæ Ecclesiæ curam egisse, ac post multas exagitationes ab eodem in exilium relegatum fuisse. Quod si verum est, imprudens compilator advertat quomodo se ex hoc laqueo exerat. Ad annum Christi 350, magnus Ecclesiæ catholicæ et sanctorum præsulum patronus, terribilis Arianorum hostis, princeps integerrimæ fidei, exulantium ex Oriente episcoporum vindex, Constans imperator Occidentis imperium tenebat, non video qua ratione, hoc defensore adhuc superstite, Julius pontifex relegari potuerit. Post occisum Constantem imperatorem, Magnentius tyrannus cum Urbe toto occidentali imperio potiebatur; vel igitur auctore Magnentio Julium relegatum fuisse oportuit, quod nemo hætenus scripsisse legitur; vel concedendum est eundem Constantii imperio nequaquam ab Urbe extractum, in regiones externas amandatum fuisse. Vide Baron., anno 352, num. 2 et 3.

causam quælibet in publico ageret, nisi in ecclesia, A et ut notitia quæ omnibus fidem facit, per notarios colligeretur, et ut omnium monumentorum in ecclesia confectio per primicerium notariorum celebraretur, sive quod cautiones, vel instrumenta, vel donationes, vel commutationes, vel traditiones, aut testamenta, vel colligationes, aut manumissiones clericorum in ecclesia per scrinium (scrutinium) sanctum celebrarentur. Hic fecit ordinationes tres in urbe Roma per mensem decembrem, presbyteros octodecim, diaconos tres, episcopos per diversa loca novem. Qui etiam sepultus est via Aurelia in cœmeterio Calepodii, pridie Idus Aprilis (Augusti). Et cessavit episcopatus dies viginti quinque.

§ II. — QUANDO ET QUAMDIU SEDEBIT.

(Ex D. Coustant.)

In veteri codice Corbeicensi sedisse dicitur *annos 25, menses 2, dies 8*, in libro autem pontificali, *annos 25, menses 2, dies 6*. Ex quo libro corrigendum videtur quod in Bucheriano catalogo legimus; *Julius annos 25, mensem 1, dies 11*, maxime cum hanc correctionem postulent ista quæ in eodem catalogo subsequuntur: *Fuit a temporibus Constantini* (qui quarto post ordinationem illius mense obiit), *a consulatu Feliciani et Tilianii ex die 8 idus februarii in diem pridie idus aprilis Constantio V, et Constantio-Cæsare consulibus*. Quippe a die 8 idus februarii in diem pridie idus aprilis, non unus mensis ac dies 11, sed menses 2, ac dies 6 interjiciuntur. Unde conficitur Julium anno 337, februarii die sexta, quæ C Dominica erat, fuisse ordinatum, atque anno 352, die duodecima Aprilis, qua et colitur, ad superos migrasse.

§ III. — DE EPISTOLIS, QUÆ AD JULIUM PAPAM ATTINENT.

(Ex D. Coustant.)

I.

1. *Eusebianorum litteræ ad Julium*. — Anno 339 contigisse jam observavimus, ut Eusebiani Pistum Alexandriæ episcopum constituerent. Quo facto, Macarium presbyterum, necnon Martyrium et Hesyrium diaconos, cum litteris ad Julium papam destinare non distulerunt. Eusebio uni, qui se Beryto Nicomediam, et inde Constantinopolim contra legem ac regulam, ut loquitur Alexandrina synodus, transulerat, litteras illas Athanasius apolog. cont. Arian. n. 1, adscribit *Εὐσεβίου γράψαντος*. Qua in re cum eo consentiunt Socrates, lib. II, cap. 1, ac Sozomenus, lib. III, c. 7. Ipsi etiam suffragari videtur Julius epist. 1, n. 4, ubi Macarium cum Martyrio *ab Eusebio* (πρὸς Εὐσεβίου) missum scribit. Idem tamen Julius, ibid., n. 8, immo etiam Athanasius tum apolog. cont. Arian. n. 20, tum epist. ad Solit. num. 9, necnon Theodoretus, lib. II, cap. 4, de illis sic loquuntur, ut quæ non ab Eusebio uno, sed etiam a sociis ipsius conscriptæ fuerint. Ideo igitur Eusebio, quia partium dux et antesignanus erat, interdum sociis non memoratis, tribuuntur, licet eas ille non sine factionis suæ sociis miserit. Sardicensis synodus apud Hilarium fragm.

n. 2, Julio Romano pontifici olim missas esse memorat litteras *scribentibus Eusebio, Mario, Theodoro, Theognio, Ursacio et Valente*, quibus apud Theodoretum lib. II, cap. 8, *Menophantus et Stephanus* adjiciuntur.

2. *Quid his contineretur*. — Scriptæ erant illæ litteræ, uti Sardicensis synodus apud Hilarium fragm. II, n. 2, testatur, adversus Athanasium et Marcellum, necnon secundum ejusdem synodi epistolam, qualis ab Athanasio apolog. cont. Ar. num. 49, ac Theodoretio, lib. II, c. 8, exhibetur, adversus Asclepam Gæzæ episcopum. Iisdem litteris, uti Athanasius loco mox citato n. 49, habet, *rogabant Eusebiani, ut synodus cogeretur, et ipse Julius, si vellet, judex foret*. Quod quidem Sozomenus, lib. III, c. 7, ita enuntiat: *Eusebius scripsit ad Julium, ut ipse judex esset eorum quæ contra Athanasium decreta erant Tyri*. Ubi certe in exprimendis Athanasii verbis desideratur scriptoris hujus fides. Si tamen Julii verbis epist. 1, n. 2, hæreamus, non Eusebius, non Eusebiani ipsi, sed eorum legati Martyrius et Hesyrius synodum a Julio cogi petierunt. Hoc igitur illi non per seipsos, sed tantum per legatos suos postularunt. Sane mox laudatus Julii locus exigere videbatur, ut istud, si litteris suis rogassent ipsi, ab hoc pontifice non taceretur. At facilius largiemur Eusebianos prædictis litteris in id maxime incubuisse, ut Pisto a se recens ordinato communicatorias a Julio litteras obtinerent.

3. *Instrumenta a legatis allata*. — Præterea inquisitionum monumenta, quæ in Mareote adversus Athanasium adornata fuerant, a Martyrio et Hesyrio allata fuisse Julius epist. 1, n. 10, memorat. Unde et alia gestorum similium documenta iisdem simul credita suspicamur.

II.

4. *Ægyptiorum ad Julium litteræ*. — Anno 340, non longe postquam Eusebianorum legati Romam advenissent, eodem accesserunt et Athanasii presbyteri. Nec ullus dubitaverit, quin et ipsi secum in præsulis sui gratiam litteras attulerint. Saltem Alexandrinæ synodi ex Ægypto, Thebaide, Libya et Pentapoli novissime congregatæ epistolam, quæ Athanasio teste apolog. cont. Arian. num. 20, *ad omnes episcopos et ad Julium episcopum Romanum* inscripta erat, Julio per hos presbyteros redditam esse prope est indubitatum. Et hanc quidem epistolam notare videtur Julius, epist. 1, n. 9 et 11, ubi a se acceptas esse memorat omnium episcoporum Ægypti et aliarum provinciarum pro Athanasio litteras. Neque de litteris aliis Hilarium fragm. 4, n. 2, loqui existimamus ubi ait: *Quales litteræ ex Ægypto omni atque Alexandria ad Julium pridem de reddenda exulanti Athanasio communionem, tales nunc ad Liberium... datæ sunt de tuenda*. Ipse Liberius epist. 4, n. 2, *octoginta episcoporum Ægyptiorum* litteras in Athanasii gratiam sibi scriptas memorat. Unde sequitur, ut si eis similes omnino fuerint quæ ad Julium antea missæ fuerant, hæc pariter ab octoginta episcopis conscriptæ sint. Certe non a pauciori

episcoporum numero scriptæ intelliguntur, quas ab omnibus Ægypti episcopis sibi missas Julius narrat. Ut ut est, certum est Ægypti aliarumque provinciarum episcopos ad Julium pro Athanasio scripsisse, ac Julio epistolam eorum ante fuisse traditam, quam Eusebianos aliosve Orientales ad synodum vocaret. Sed cum valde probabile sit, epistolam illam non aliam esse ac epistola Alexandrinæ synodi, quam Athanasius Apologiæ suæ contra Arianos initio totam inseruit, nihil est cur aliam quæramus. Quamvis autem, Athanasio teste, nominatim Julio inscripta sit; quia tamen nihil, quod huic pontifici peculiare sit, habet, eam hic referre supersedemus.

III.

5. *Julii ad Athanasium atque Eusebianos litteræ.* — Martyrius et Hesychius ab Eusebio et sociis ad Julium missi, cum Athanasii presbyteris obsistere non valuissent, a Julio postularunt, ut indiceretur synodus, ac litteræ ad Athanasium Alexandriam, necnon ad Eusebianos mitterentur, ut justum coram omnibus iudicium posset proferri. His legatorum postulatis annuens Julius, ad Athanasium simul et ad Eusebianos circa anni 340 exitum litteras misit, quibus, ut loquitur Athanasius epist. ad Solitar. num. 9, *indicavit quo vellemus loco cogendam esse synodum, ut accusationes illi suas veras comprobarent, sibi vero illatas cum fiducia depellerent.* Ipse Julius quas tunc ad Athanasium litteras scripsit, epist. 1, num. 13, notat his verbis: « Non enim (Athanasius) suo motu, sed accessitus ac litteris nostris acceptis huc accessit, quemadmodum et vobis litteris nostris indicavimus. » Cum autem Athanasius anno 341, paulo post festum Paschæ, quod in 19 Aprilis diem incidebat, Alexandria Romam contendere cœperit, inde sequitur ut hæc Julii litteræ saltem ejusdem anni mense Aprilii reddite illi fuerint. Neque ambigendum, quin eodem tempore similes acceperint et Eusebiani. Immo Theodoretus, lib. II hist. eccl., cap. 4, istud disertè docet, ubi ait: Julius ecclesiasticam legem secutus, et ipsos Eusebianos Romam venire jussit, et Athanasium ad causam dicendam evocavit. Et Athanasius quidem citationi obtemperans statim iter arripuit. » A quibusnam perlatae sint illæ litteræ, nemo indicavit: conjectura tamen est, Julii ad Eusebium ac socios litteras Martyrio et Hesychio eorum legatis in Orientem redeuntibus, necnon eas quæ ad Athanasium aliosve Catholicos atinebant, ipsius Athanasii presbyteris fuisse traditas.

IV.

6. *Aliæ Julii ad eosdem Eusebianos litteræ et legatio.* — Cum igitur Athanasius Romam evocatus advenisset, nec Eusebii nomine quisquam compareret, novas eidem Eusebio ac sociis litteras Julius per Elpidium ac Philoxenum presbyteros suos misit. Hæc quidem cum prioribus confundi vulgo solent: sed utrasque Athanasius, si non fallimur, in epistola ad Solitarios aperte distinguit. Nam, num. 9, habet: « Romanus episcopus Julius litteris suis indicavit, quo vellemus loco synodum cogendam esse. » Tum, num. 10, Gre-

gorii in Alexandrinam sedem intrusi adventum atque impia facinora enarrat. Ac demum, num. 11, narrationem sic prosequitur: « Athanasius porro, his nondum actis, ad primum rei auditum Romam navigavit, quod hæreticorum furorem probe perspectum haberet: ut etiam, prout statutum fuerat, synodus ibi celebraretur. Julius autem presbyteros Elpidium et Philoxenum cum litteris misit, tempusque illis præstituit, ut intra illud Romam se conferrent, aut scirent se in omnibus suspectos haberi. » Unde manifestum est Elpidii et Philoxeni ad Orientales legationem Athanasii in urbem adventu esse posteriorem; adeoque litteras, quas legati illi secum deferebant, ab iis distinguendas esse, quibus antea cum Athanasius, tum Eusebiani simul ad synodum fuerant vocati.

Inde quoque colligere est, Julium prioribus litteris nec tempus, nec locum, quo synodus haberetur, præstituisse, sed quo convenire ipsis placeret, liberum permisisse; utrumque vero posterioribus ab eo fuisse definitum. Nisi forte dicamus, quod minus veri videtur simile, Julium postquam Eusebianorum legati ad Athanasium simul et ad Orientales scribi petissent, primum Athanasio scripsisse soli, locum quo congregari synodum vellet, ipsius arbitrio permisisse, et postquam ille Romam advenisset, cum eo synodi locum ac tempus præliniisse, idque missa in Orientem legatione, iis qui sibi prius adversus Athanasium scripserant, litteris significasse. Istud certum, Elpidium ac Philoxenum circa mensem junium anni 341, in Orientem profectos, Julii secum detulisse litteras, quibus is præsul Athanasium scriptis ipsius acceptis Romam venisse indicabat; eosque præstituto die ad synodum ibi habendam vocans, huic si deessent, in omnibus, de quibus accusarant Athanasium, suspectos fore denunciabat.

V.

7. *Orientalium ad Julium litteræ querelarum ac minarum plenæ.* — Eusebius ac socii, cum Julii presbyteros Elpidium et Philoxenum ultra conditum diem, quo Romæ synodus habenda erat, hoc est usque ad mensem januarium anni 342 detinissent, Antiochia, ubi in annum cum aliis nonnullis convenerant, vicissim ad Julium scripserunt epistolam, eamque prædictis ipsius presbyteris perferendam tradiderunt. Hanc Sozomenus in Sabini episcopi Macedoniani collectione vidisse merito videatur. Quare licet prævio in primam Julii epistolam Monito non pauca ab ipsomet Julio memorata jam ex ea legerimus, etiam hic quæ de eadem prædictus scriptor, lib. III, c. 8, summam expressit, exhibere non abs re fuerit. Primo quidem notat epistolam illam « exquisita verborum elegantia et oratorio more fuisse compositam, plenam tamen cavillationis, nec expertem gravissimarum minarum. » Tum de illa hæc subdit: « Fatebantur Romanorum quidem Ecclesiam apud omnes magnificam esse, quippe quæ jam inde ab initio Apostolorum sedes (*ἡ πρωτεύουσα*) et pietatis magistra ac metropolis exstiterit, licet fidei doctores ad eam ex Oriente advenissent. Non tamen æquum censebant idcirco se

inferiore loco haberi, quod magnitudine Ecclesie et A
 multitudine superarentur: quippe qui virtute et animi
 proposito superiores essent. Deinde criminis loco ob-
 jicientes Julio, quod cum Athanasio communicasset,
 indignabantur perinde ac si ipsorum synodus (*Tyri
 scil. habita*) contumelia affecta esset et sententia ab-
 rogata: idque facinus velut injustum et ecclesiasticis
 legibus absonum reprehendebant. His de rebus ita
 conquesti, pacem quidem et communionem Julio pol-
 liciti sunt, si dispositionem eorum qui ab ipsis fue-
 rant expulsi, et ordinationem illorum qui priorum in
 locum substituti fuerant, admittere voluisset: sin
 autem decretis ipsorum resisteret, contraria denun-
 tiabant. Nam et episcopos Orientis neququam contra-
 dixisse affirmabant tum, cum Novatianus Ecclesia
 Romana ejectus est. Quibus addit Sozomenus: « De B
 iis autem quæ gesserant contra decreta synodi Ni-
 cene, nihil ei rescripserunt, multas quidem se ha-
 bere causas significantes, easque necessarias, quibus
 factum suum defenderent in presentiarum vero su-
 perfluum arbitantes earum rerum defensionem in-
 stituere, cum generaliter in omnibus injuste se ges-
 sisse arguerentur. » *Hanc autem epistolam anno 342
 ineunte scriptam esse, ex verbis Julii, epist. 1, n. 6,
 conficitur.*

VI.

8. *An Julius in gratiam episcoporum ab Eusebianis
 ejectionum litteras scripserit quæ non existant.* — Si So-
 crati, lib. II, c. 15, et Sozomeno, lib. III, c. 8, ha-
 benda fides, Athanasius, Marcellus, Paulus, Asclepas C
 et Lucius episcopi, cum Julio causam exposuissent
 suam, obtinuerunt ab eo litteras, quarum auctoritate
 freti ecclesias suas occuparunt. Verum Athanasius
 nullam memorat epistolam in gratiam sui aut præ-
 dictorum episcoporum tunc a Julio scriptam, nisi
 quam pontifex iste iis, qui Antiochiæ convenerant,
 rescripsit. Si etiam propius inspicatur atque expen-
 datur tota Socratis et Sozomeni narratio, ei quidem
 nonnulla intermiscuisse deprehenduntur a rerum
 gestarum veritate aliena, sed eos non aliam a mox
 dicta Julii epistola ejusdem quarta præ oculis habuisse
 non latebit. Certe Athanasius non post Romanam
 synodum, anno 342 habitam, sed post Sardicensem,
 anno 347 celebratam, ad ecclesiam suam rediit. Idem
 et de aliis episcopis superius memoratis Sardicensis D
 concilii gesta nos docent. Tunc vero Julius ad Alexan-
 drinos epistolam, quam etiamnum habemus, in
 Athanasii gratiam scripsit. Sed idem ab ipso in alio-
 rum episcoporum gratiam præstitum esse, nullo mo-
 nimento compertum habemus. Neque vero par ei pro
 ipsis scribendi causa et occasio fuit. Socrates igitur
 ac Sozomenus tempora, quibus epistolæ Julii prima
 et quarta scriptæ sunt, non satis distinguentes, et
 ex eo quod idem pontifex in gratiam Athanasii ad ec-
 clesiam illius scripsit, id ipsum et in aliorum episco-
 porum gratiam simul præstitum esse arbitrati, nar-
 rationem contexerunt, quam prorsus admittere ve-
 ritas non permittit.

VII.

9. *Julii ad Sardicensem synodum epistola.* — Anno
 347, Sardicam mittens Julius legatos, ad episcopos
 ibi congregatos epistolam scripsit, qua se corpore li-
 cet disjunctum, concordiam tamen cum iis mente ac
 voluntate adesse testificabatur: simulque absentiam
 inde excusabat suam, quod status ecclesie suæ, cui
 ab hæreticis, schismaticis ac blasphemis seu infide-
 libus periculum imminerebat, longius recedere non
 patiebatur. Hanc epistolam ipsa Sardicensis synodus
 laudat.

VIII.

10. *Scripta Julio supposita ab Apollinaristis.* — Apo-
 llinaristæ plura Julii nomine confinxerunt scripta, ex
 quibus epistolam unam ad Dionysium, alteram ad
 Docium seu Prodocium, necnon fragmentum sermo-
 nis de homousio tomi hujus appendix græce et latine
 repræsentat.

IX.

11. *Ab Isidoro Mercatore.* — Isidorum quoque mer-
 ces suas Julii nomine vendere non puduit. Ex ejus
 nempe officina prodierunt Romanæ synodi sub Julio
 gesta, hujus papæ ad Orientales epistola, Orientalium
 ad eundem litteræ, Julii demum ad ipsos Orientales
 rescriptum, in quo quatuor ac viginti canones Nicæni,
 præter viginti vulgatos, laudantur. Sed alii tomo ista
 servamus.

§ IV. — DE DECRETIS JULIO ATTRIBUTIS.

(Ex D. Constant.)

I. — 1. *Quid turpe lucrum.* — In editionibus conci-
 liorum ex Gratiani et Ivonis compilationibus collecta
 sunt et alia decreta, quæ eidem papæ attribuntur.
 Horum primum, quo quidem definitur eum *turpe lu-
 crum sectari, qui minus emit, ut plus vendat*, etsi a
 Gratiano XIV, quæst. IV, c. 9, Julio adscribitur, et
 ab Ivone, p. 6, cap. 201, post Burchardum, lib. II,
 c. 127, velut *ex decretis Julii papæ usurariis missis*, cap.
 151, citetur: ab ipso tamen Ivone, p. 15, cap. 21,
 secundum Reginonem, lib. I, cap. 125, laudatur ut ex
 libro I Capitularium, c. 125, ubi reipsa exstat ex-
 scriptum ex Capitulari Noviomagensi, anno 806 ha-
 bito, cap. 18.

II. — 2. *Ne pœnitentia morientibus denegetur.* — Alte-
 rum nomine Julii a Gratiano XXVI, quæst. VI, c. 12, ut
 et ab Ivone, p. 15 c. 45, et Buchardo, lib. XVII, c. 21,
 ita refertur: « Si presbyter pœnitentiam morientibus
 abnegaverit, reus erit animarum: quia Dominus di-
 cit: Quicumque die conversus fuerit peccator, vita
 vivet, et non morietur. Vera enim confessio (seu con-
 versio) in ultimo esse potest; quia Dominus non so-
 lum temporis, sed etiam cordis inspector; sicut la-
 tro unius momenti pœnitentia meruit esse in para-
 diso in hora ultimæ confessionis. »

3. Verum obscurum non est, rudem hæc haberi et
 inelegantem quamdam summam eorum, quæ concin-
 niori stylo Cælestinus papa, epist. 4, n. 3, scripsit in
 hunc modum: « Salutem ergo hominibus adimit, quis mor-

tis prætereat tempore pœnitentiam denegare : et desperavit de clementia Dei, qui eum ad subveniendum morienti sufficere vel momento posse non credidit. Perdidisset latro præmium in cruce ad dexteram Christi pendens, si illum unius horæ pœnitentia non juvisset. Cum esset in pœna, pœnituit, et per unius sermonis professionem habitaculum paradisi Deo promittente promeruit. Vera ergo ad Deum conversio in ultimis positorum mente potius est æstimanda, non tempore, Propheta hoc taliter asserente : « *Cum conversus ingemueris, tum salvus eris.* Cum ergo sit Dominus cordis inspector, quovis tempore non est deneganda pœnitentia postulanti. »

III.—4. *Ne frater defuncti fratris desponsatam uxorem ducat.* — Tertium a Gratiano 27, quæst. II, cap. 15, laudatur hoc pacto « Julius papa. Si quis desponsaverit uxorem, vel subarrhaverit, et sive præveniente die mortis, sive irruentibus aliis causis, minime eam cognoverit, neque ejus superstes frater, neque ullus de consanguinitate ejus eandem sibi tollat in uxorem ullo unquam tempore. » Cui omnino simile est istud alterum, quod idem Gratianus proxime huic sub Gregorii nomine præmittit. « Si quis uxorem desponsaverit, vel eam subarrhaverit, quamquam postmodum præveniente die mortis ejus nequiverit eam ducere in uxorem, tamen nulli de consanguinitate ejus licet accipere eam in conjugio. Quod si inventum fuerit factum, separetur omnino. » Tertio idem decretum ita ibid. c. 44 citatur : « Item in Canonibus invenitur : Si quis desponsaverit sibi aliquam, et præveniente mortis articulo eam cognoscere non potuerit, frater ejus non potest eam ducere in uxorem. » Ipsa autem verba superiora, quæ Gratianus Julio adscribit, novissimi ejus editores notant apud Polycarpum *ut ex concilio Triburiensi a Julio confirmato* proferrî : ubi mendum esse recte observant. Nam Julio longe recentiora sunt Triburiensia concilia. Huc spectat quod in Anselmi Lucensis compilatione, lib. II, cap. 92, legere est : « Capitula B. Gregorii doctoris de linea consanguinitatis, edita Mauritio imperatore ob delatum quemdam Comitem, qui nepotis sui mortui desponsatam virginem duxit uxorem. Qui desponsatam proximi sui acceperit in conjugium, anathema sit. » Quamvis autem hæc cum iis adjunctis sint enuntiata, quibus credibilia videantur, ætatem tamen Gregorii II, potius quam primi redolent. Quæstionem ac decisionem hanc *de desponsata fratris defuncti* haud immerito posteriorem censeamus decreto, cujusmodi legimus in concilio Aurelianensi I, can. 18. « Ne superstes frater torum defuncti fratris ascendat, neve se quisquam amissæ uxoris sorori audeat sociare. Quod si fecerint, ecclesiastica districtione feriantur. » Nam postquam hoc de uxore definitum est, inde *de desponsata* quæstio facile oborta est.

IV.—5. *Legitimum esse conjugium viri, qui ancillam libertate donatam uxorem duxerit.* — Quartum, quod Gratianus 29, quæst. II, c. 1 et 3, in duo dividit, ac præpostere refert, apud Ivonem p. 8, c. 156, et Burchardum, lib. IX, c. 18, ita copulatum velut ex de-

cretis Julii, c. 4, exhibetur : « Si quis ancillam suam libertate donaverit, et in matrimonio sibi sociaverit, dubitabatur apud quosdam, utrum hujusmodi nuptiæ legitimæ esse videantur, an non. Nos itaque vestram ambiguitatem decedentes, talia connubia legitima esse censemus. Si enim ex affectu sunt omnes nuptiæ, et nihil impium et legibus contrarium in tali copulatione fieri potest, quare prædictas nuptias inhibendas existimaverimus ? »

« Omnibus nobis unus est pater in cœlis, et unusquisque dives et pauper, liber et servus æqualiter pro se et pro animabus eorum rationem daturi sunt. Quapropter omnes, cujuscumque conditionis sint, unam legem, quantum ad Deum, habere non dubitamus. » His apud Gratianum additur : « Si autem omnes unam legem habent, ergo sicut ingenuus dimitti non potest, sic nec servus simul conjugio copulatus ulterius dimitti potest. »

Decreti hujus prima ac potior pars a verbis, *si quis ancillam*, ad hæc, *omnibus vobis unus est pater*, ex Cod. Justiniani lib. V, tit. 4, de nuptiis, lege 26, descripta est : adeoque et quæ subjiciuntur addita-menta, Julii ævo longe sunt posteriora.

V.—6. *Ne quis ex propinquitate sanguinis sui vel uxoris ad septimum gradum ducat uxorem.* — Quintum ex Gratiano xxxv, quæst. II, c. 7, sic profertur. « Nul- lum in utroque sexu permittimus ex propinquitate sui sanguinis vel uxoris usque in septimum generis gradum uxorem ducere, vel incesti macula copulari. »

« Præterea quoque illud adjecimus, quoniam sicut non licet cuiquam Christiano de sua consanguinitate, sic etiam nec licet de consanguinitate uxoris suæ conjugem ducere propter carnis unitatem. »

7. Cujus decreti item duplex pars distinguenda. Et primam quidem ea ratione, qua illam proxime a postrema separavimus, Burchardus, lib. VII, cap. 14, et Ivo, p. 9, c. 49, *concilio Aurelianensi, cap. 10*, adscribunt. Sed licet concilii Aurelianensis III, canon 10, adversus incestas copulationes sanciat; ibi tamen exstat longe aliis verbis. Posterior vero ejusdem decreti pars ab ipso Gratiano xxvii, quæst. II, c. 12, § 2, Gregorio attribuitur, suffragante Anselmo Lucensi, lib. XI, c. 92.

8. Totum autem decretum explicationem quamdam esse liquet interpretationem hujus, quod rursum Burchardus, lib. VII, c. 7, et Ivo, p. 9, c. 43, *ut ex decretis Julii papæ* laudant. « Æqualiter vir non conjungitur in matrimonio consanguineis suis et consanguineis uxoris suæ : » hoc est, sicut viro non licet copulari consanguineis suis, ita nec consanguineis uxoris suæ. Atqui hoc decretum sic pressius relatum est Theodori Cantuariensis in Pœnitentiali, cap. 11, apud Petitem, t. I, pag. 12. Neque igitur fere dubium est, quin fusior ejus explicatio post ipsius tempora adjecta sit.

9. *Conjugia inter filios et filias fratrum ad exitum IV sæculi licita.* — Certe ut fusius illud decretum

Julio papæ adscribatur, non permittit sententia Theologorum, qui quatuor prioribus Ecclesiæ sæculis matrimonia inter consobrinas, seu inter filios et filias fratrum aut sororum valuisse ac licita fuisse asserunt, quoad Theodosii senioris constitutione fuerunt prohibita. Disertum est ea de re testimonium Augustini in libro xv de Civitate Dei, c. 16, n. 2, dicentis : « Experti autem sumus in connubiis consobrinarum etiam nostris temporibus, propter gradum propinquitatis fraterno gradui proximum, quam raro per mores fiebat, quod fieri per leges licebat; quia id nec divina prohibuit, et nondum prohibuerat lex humana. Verumtamen factum etiam licitum propter vicinitatem horrebatur illiciti; et quod habet cum consobrina, pene cum sorore fieri censebatur. » Eandem Theologorum sententiam confirmant exempla ex familia Constantini magni repetita.

10. De mox dicta Theodosii senioris lege Ambrosii epist. 60, ad Paternum, n. 8, ita scribit : « Theodosius imperator etiam patruces, fratres et consobrinos vetuit inter se conjugii convenire nomine, et severissimam pœnam statuit, si quis temerare ausus esset fratrum pia pignora. » Ad eandem et Augustinum respicit tum loco citato, tum in capite sequenti, n. 2, ubi ait : « Quis dubitet honestius hoc tempore etiam consobrinorum prohibita esse conjugia? » Eam quoque ob legem laudatur ab Aurelio Victore Theodosius, utpote *tantum pudori tribuens et continentiae, ut consobrinorum nuptias vetuerit tamquam sororum.* Verum longe minor fuisset Theodosii laus, si jam ea de re præcessisset apostolicæ sedis decretum, quod non modo inter consobrinos, sed et inter cognatos inferioris gradus connubia prohiberet. Taceo Arcadium imperatorem anno 396, non alios cognationum gradus a matrimoniis arcere, quam quibus antea Diocletianus connubia jungere prohibuerat : immo ab eo superiorem Theodosii legem altera anno 405 data, et Codici Justiniani, lib. v, tit. 4, leg. 19, inserta abrogari.

11. At illud certum, Theodosium ea etiam lege, qua consobrinorum interdixit conjugia, inferiorum graduum intacta reliquisse connubia, eaque non secus atque antea permisisse. Frustra igitur Julii papæ venditantur decreta, quibus conjugia ad septimum cognationis gradum prohibentur. Ea de re in Pœnitentiæ Theodori, cap. 11, pag. 11, id præcipitur : « In tertia propinquitate carnis licet nubere secundum Græcos, sicut in lege scriptum est, in quinta secundum Romanos, tamen in tertia non solvitur si post factum (1) fuerit. Ergo in quinta jungantur. In quarta si inventum fuerit, non separantur. In tertia tamen non licet uxorem alterius accipere post obitum ejus. Æqualiter vir jungitur in matrimonio his qui sibi consanguinei sunt, et uxoris suæ consanguineis post mortem uxoris. » In quæ Theodori verba ista est Rabani epist. ad Humbertum observatio (*Regin. lib. II, c. 200*) : « Hunc autem Theo-

(1) Forte, postquam factum. *Legisse videtur Rabanum, si ante ab inscientibus factum.*

A dorum Tharso Ciliciæ natum Vitalianus papa Romæ (ubi anno 656 sedere cœpit) episcopum ordinans ad Britanniam misit. Unde tam Orientalium quam Occidentalium ecclesiarum consuetudinibus pleniter instructus fuerat. Nec eum aliqua latere potuerunt, quæ in observationibus legitimis Græci vel Romani eo tempore habuerunt, maxime cum in utraque lingua perfecte instructus esset. Quod autem proximis temporibus Romanorum pontificum scripta continent, usque ad sextam vel septimam generationem conjugii usum differendum, magis ex consuetudine humana, quam ex lege divina, hoc eos præcepisse credendum est. »

12. Addit Rabanus, « Isidorum in Etymologiis suis (*Isid. Orig. lib. IX, c. 7, lege locum*) usque ad sextam generationem consanguinitatis abstinendum, et sic legitimo connubio jungendum asseruisse. » Ipse vero de quæstione illa quid opinetur, in epistolæ clausula aperit his verbis : « Igitur quia a mea parvitate voluisti quid sentirem de hac re tibi rescribi, propter fragilitatem præsentis temporis reor hoc, quod Theodorus episcopus inter Gregorium et Isidorum medius incedens in suis capitulis definiit, magis sequendum, ut quinta generatione jam licitum connubium fiat : quia non lex divina huic contradicit, nec etiam sanctorum patrum dicta hoc prohibent. » Ubi Gregorii nomine intelligit haud dubie Gregorii magni ad interrogationes Augustini epistolam, in qua sic legimus : « Quædam lex in Romana republica permittit, ut sive frater et soror, vel duarum sororum filius et filia misceantur. Sicut experimento didicimus ex tali conjugio sobolem non posse succrescere : unde necesse est ut jam quarta vel quinta generatio fidelium licenter subjungantur. »

13. Hinc Isidori Mercatoris officinam sapit epistola Gregorii magni nomen præ se ferens ad Felicem Messanæ episcopum, cui istud rescribere fingitur : « Quod scripsi Augustino Anglorum gentis episcopo, alumno videlicet ut recorderis tuo, de consanguinitatis conjunctione, ipsi et Anglorum genti, quæ nuper ad fidem venerat, ne a bono quod cœperat metuendo austeriora recederet, specialiter, et non generaliter certissime scripsisse me cognoscas. Unde ut mihi omnis Romana civitas testis existit, nec ea intentione hæc illis scripsi mandata, ut postquam firma radice in fide fuerint solidati, si infra propriam consanguinitatem non inventi fuerint, non separantur, aut infra affinitatis lineam, id est usque ad septimam generationem jungantur. » Sane si ea tum fuisset Gregorii mens, aut is jampridem obtinisset mos, ut in septima tantum generatione connubia jungerentur, prudens ille pontifex exceptionem aliquam in ipsa ad Augustinum epistola addere non omisisset. Sed morem illum aut exceptionem ullam ignorarunt Isidorus Hispalensis et Theodorus Cantuariensis superius a Rabano laudati, ignoravit Rabanus ipse, ignoravit et Gregorius II, qui paulo ante Rabani tempora a Bonifacio Moguntino rogatus in quola progenie propinquorum matrimonia copulantur, anno 726, ci-

dem præsuli rescripsit : « Dicimus quod oportuerat A quidem, quamdiu se agnoscunt affinitate propinquos, ad hujus copulæ non accedere societatem. Sed quia temperantia magis, et præsertim in tam barbara gente plus placet, quam districtio censuræ, concedendum est ut post quartam generationem jungantur. »

14. Ex dictis discimus, connubia propinquorum quatuor primis Ecclesiæ sæculis quarto gradu ac deinceps fuisse licita; quarto sæculo desinente quartum gradum a Theodosio seniore fuisse vetitum, ac paulo post rursus ab Arcadio permissum; exinde ad exitum sæculi sexti perseverasse hunc morem, ut in quarta vel quinta generatione connubia copularentur; post medium autem sæculum septimum a Theodoro Cantuariensi præceptum esse, ut in quinta B conjungerentur, sed facta in quarta non solverentur, et Gregorium II, ante medium sæculum VIII, ejusdem fuisse sententiæ, eique Rabanum sæculo eodem paulo proveciore hærendum censuisse : « Quia non lex divina huic contradicit, nec sanctorum Patrum » (adeoque nec Julii) « dicta hoc prohibent. » Notat quidem Rabanus quorundam « Romanorum pontificum scripta, quæ usque ad sextam vel septimam generationem conjugii usum differendum continent; » sed pontifices illos non nisi *proximis temporibus* hæc scripsisse simul docet. Et vero valde proxima fuerint necesse est tempora illa, cum Gregorii II ævo recentiora fuisse perspicuum sit. Inde Isidorum Mercatorem, qui Gregorium magnum propinquorum conjugia ad septimam generationem prohibentem C inducit, et impostorem et Rabano haud multo antiquiorem esse conficitur. In hac porro disciplinæ mutatione constans in Ecclesia apparet horror matrimoniorum inter proximos jungendorum, eamque paulatim obtinuisse legem, ut ad septimam generationem, in qua affinitatis recordatio excidere solet, differrentur.

15. Quod sexto loco e Gratiano de consec. di t. 1, c. XXIV, in medium afferitur, *de fabrica vero cujuslibet ecclesiæ si diruta fuerit instauranda*, etc., minime ad Julium pertinet, sed ad Vigilium papam, cujus verba ex epistola ad profuturum sunt descripta.

16. Septimum, *cum omne crimen*, etc., quod Gratianus, de Consecr. dist. 2, c. VII, post Ivonem, D p. 2, c. XI, et Burchardum, lib. V, c. 1, ut ex decretis Julii episcopis per Ægyptum missis citant, est concilii Bracarensis IV, anno 675, habiti canon 2.

17. Octavum, *Ecclesia græcum nomen est*, etc., ut ex Ivonis decreto desumptum notatur. Illud re ipsa Ivo, p. 3, c. III, secundum Burchardum, lib. III, c. 1, velut *ex decretis Julii papæ*, cap. V, laudat. Ex Isidoro tamen Hispalensi, lib. VIII Orig. cap. 1, excerptum est.

18. Nonum ita enuntiatur : « Si quis Ecclesiam comburit, quindecim annos pœniteat, et eam sedule restituat, et pretium pauperibus distribuat. » De-

scriptum est ex Ivone, apud quem, par. III, c. 127, ut apud Burchardum, lib. III, c. 204, *ex decretis Julii papæ* prænotatur, Anselmo Lucensi, lib. V, c. 18, suffragante. At apud Gratianum, XVII, quæst. IV, c. 4, Hygino attribuitur. Nihil magis Hygini, quam Julii tempora sapit. Vide quæ ad calem decretorum Hygino adscriptorum in istud observavimus.

19. Postremum, *si quis ancillam*, etc., ex Ivone, p. 8, c. 156, repetitum, ipsa est quarti prima pars, quam supra, n. 5, Justiniani imperatoris esse observavimus. Irrepsit forsitan apud Ivonem Julii nomen loco *Juliani* antecessoris, ex cujus interpretatione decerptum est decretum.

20. Præterea Julius in vulgato pontificali libro constituisse dicitur : « Ut nullus clericus causam quamlibet in publico ageret, nisi in Ecclesia : et ut notitia, quæ omnibus fidem facit, per notarios colligeretur; et ut omnium monimentorum in Ecclesia confectio per priuicerium notariorum celebraretur, sive quod cautiones, vel instrumenta, vel donationes, vel commutationes, vel traditiones aut testamenta, vel colligationes aut manumissiones clericorum in Ecclesia per scrinium sanctum celebrarentur. »

21. At primo in vetusto hujus libri exemplari, quod Bollandi continuatores Justiniani imperatoris temporibus exaratum censent, sicut nec in Fossatensi, nihil hujusmodi legitur Julius constituisse, deinde in confesso esse debet, romanum pontificem, nisi ex consensu principum, ne quivis clericus *quamlibet causam* in publico ageret, prohibere non potuisset. Tertio certum est id a principibus generaliter concessum non fuisse. Postea quidem Valentinianus II, et Theodosius I, sanxerunt, « nomen episcoporum vel eorum qui Ecclesiæ necessitati servant, ne ad judicia sive ordinariorum sive extraordinariorum judicum pertrahatur; » censueruntque suos ipsi esse iudices, « nec quidquam his publicis commune cum legibus; » sed privilegio huic clausulam et exceptionem istam proxime adjiciunt; « quantum ad causas tamen ecclesiasticas pertinet, quas decet episcopali auctoritate decidi. Quare, » inquit paulo post ad Optatum præfectum, cui inscripta est hæc constitutio, « laudabilis auctoritas tua, arbitrio temperato, quidquid negotiorum aliunde incidet, terminabit. » Si quas igitur clerici etiam tum causas civiles habuissent, earum cognitio ad iudicem publicum pertinebat, nisi forte ex partium consensu ad episcopale iudicium deferrentur. Tunc enim episcopo, *more arbitri*, ut imperatores Arcadius et Honorius cod. Justin., lib. 1, tit. IV, leg. 7, loquantur, de iis dicere sententiam licebat. Ad hæc, de dotandis ecclesiis, oratoriis aut monasteriis frequens Gregorio I sermo est; sed ut donationes illæ *gestis municipalibus alligentur*, cavere solet, nusquam vero ut *per scrinium sanctum celebrarentur*, præcipit.

§ V. — *De scriptis Julii papæ* (ex Schœnemann).

Episcopus Romanus in locum Marci anno 337, die VI Febr. suffectus. Quo tempore Arianæ factionis

in Athanasium iræ denuo sufflatæ erant, quod ei a Cæsari Constantino, Constantio et Constante h. a. concessum esset Treviris, ubi in exilio vixerat, Alexandriam reverti; ubi recens (339) in locum ejus Pistum quemdam Episcopum ordinaverant. Igitur non solum Cæsarum animos ab eo abalienare, sed et Julio Episcopo recens constituto invisum reddere nituntur, datis ad eum per Maximum presbyterum et Martyrium Hesyriumque diaconum litteris de Athanasio, necnon de Marcello Ancyrae episcopo, quem pariter abrogaverant et Asclepa Gazæ episcopo criminosisissimis, simul ut cum Pisto communicare vellet sollicitantes. Quorum malevola consilia ut everteret, ipse quoque Athanasius ad Julium presbyteros quosdam misit, qui coram Julio maledicentes illorum linguas adeo retuderunt, ut hi, ne protinus calumniam ferrent, ad Concilium a Julio cogendum provocarent. Captus hac ambitiosa postulatione Julius Athanasium Romam accivit et ad Eusebianos de Concilio Romæ mense Junio 344 habendo litteras dedit. Illi eludere episcopi Romani invitationem. Ipsi concilio Antiochiæ coacto Athanasium abrogant et alium episcopum Gregorium nomine in locum ejus designant, eumque militari manu stipatum Alexandriam mittunt, mox graviter Julium de affectata in re jam disceptata judicis auctoritate, per litteras increpantes, a communionem sua exclusuros eum minati sunt. Interea Romæ concilio habito Athanasius, causa recognita, absolutus et ab omni adversariorum criminatione liberatus est. Julius autem acerbis Eusebianorum litteris aliquamdiu occultatis, quod per legatos mitionem sententiam expectaret, tandem spe frustratus in Concilio prælegi jussit et hortante jubenteque cœtu ad respondendum se dedit verbis quidem lenissimis et argumentatione solida. Cum nihil obtinisset, Constantis Augusti opem cum aliis episcopis imploravit, quo intercedente a Constantio permissum est, ut Sardiæ (in Dacia Illyrica) anno 347 Concilium œcumenicum conscriberetur. Quoniam autem Episcopi orientales Athanasium et alios damnatos suis decretis episcopos in consessum admittendos negarent, nec obtinerent tamen, adversante Occidentalium factione, illico ad sedes suas reversi sunt. Reliqui Occidentales Athanasium, et, qui in causa ejus sedibus suis depulsi erant, episcopos, comprobarunt et sedibus restituendos declaraverunt, damnatis et a communionem Ecclesiæ procul habitis, qui sedes interim ab Arianis occupare jussi essent, Concilii hujus decretis ab inimicis Arianæ factionis Episcopis nimium partium suarum studiosis, plus æquo pontifici Romano auctoritatis indultum nonnullis videtur, utpote qui *hoc observantiæ erga Petri apostoli sedem deberi censent, ut ad eum de singulis quibusque provinciis Domini sacerdotes referant, ipsiusque curæ permittunt, ut per scripta ejus, qui in Sardinia, Sicilia et Italia sint fratres, quæ acta et de-*

finita essent, cognoscerent (1). Interea Athanasius in sedem Alexandrinam redire ausus non est, antequam Constantius, minis fratris exterritus, plenam pacem Athanasio et reliquis, qui cum eo facerent, episcopis concessisset. Abeunti Julius ad presbyteros, diaconos et plebem Alexandriae litteras commendatitias dedit. Paulo post Ursacius Singiduni et Valens Mursi episcopus, qui maxime etiam Athanasio infensi fuerant, recantatis coram Concilio Mediolanensi formulis suis Romam migrarunt, et quo speciosius fraus lateret, coram Julio eadem confirmarunt. Non multo postea anno 352, die XII April., Julius diem supremum obiit, postquam annos xv, menses ii, dies vi. sedem Episcopalem tenuerat.

Græce extant duæ ejus Epistolæ, quarum una Antiochiensibus respondit mense Septembri anno 342, ex Constantii sententia; altera Alexandriinis Athanasium Roma abeuntem commendat, anno 349 scripta.

Inter deperditas numerandæ litteræ ad Athanasium et Eusebianos anno 340 perscriptæ, quibus Romam utrosque evocavit; item quas deinde per legatos ad Eusebianos anno fere 341, cum frustra Athanasium Romæ eos expectasset, dedit, necnon ejus ad Sardiensem synodum epistola.

Supposititiæ sunt Epistolæ ad Dionysium Alexandrinum, et Prosdocium ab Apollinaristis scriptæ, fragmenta deinde varia, ex sermone *de homousio*, et Epistola ad Cyrillum Alexandrinum die Natali Domini, hujusque et Juvenalis Hierosolymit. ad Julium; aliaque non pauca ex Isidori Mercatoris officina, nec non Decreto, quæ ei tribuuntur.

Editæ sunt duæ Julii Epistolæ cum Athanasio, qui eas servavit in Apologia contra Arianos n. 24—35, edit. Montfauconianæ (Paris. 1698) t. i, part. i, p. 141, 154, et n. 52, 53, 171, 172. Altera etiam extat in Socratis H. E. ii, p. 108, et apud Nicephorum ix, 22, ac latine in Tripartita iv, 29. Inde receptæ sunt inter Epistolas Pontif. a Petro Constantio p. 350—387, et 399—405, additis argumentis et annotationibus doctis. Inseruit pro more Constantius varia ad res inter Julium, Athanasium et Arianos gestas pertinentia, veluti epistolam Marcelli Ancyranum p. 388, ex Epiphaniæ Hær. 72, 2, Synodi Sardicensis p. 395, Valentis et Ursacii ex Athanasii apologia n. 58, t. ii, p. 176. Disputat deinde a p. 406 sqq. de aliis ad Julium spectantibus epistolis et a p. 411 sqq. de Decretis ei attributis. In appendice denique p. 69 supposititia, quæ supra notavimus, exhibet.

(1) Extat hujus Concilii Ep. ad Julium latine in fragm. Hilarii ii, n. 9; sed qui animo ab omni affectu libero interpretandi modo rationes callens et tenori totius insistens legit, sentiat necesse est, priorem locum a verbis *Hoc enim optimum et valde congruentissimum videbitur, si ad caput, id est ad Petri apostoli sedem de singulis quibusque pr. D. s. referant*, ab aliena manu esse insutum.